

KRÁTKÉ ZPRÁVY

SHORT NOTES

Lynx, n. s. (Praha), 47: 125–127 (2016).

ISSN 0024-7774 (print), 1804-6460 (online)

Myšovka horská (*Sicista betulina*) v zbierkach Šarišského múzea v Bardejove (Rodentia: Zapodidae)

Sicista betulina in collection of the Šariš Museum Bardejov, Slovakia
(Rodentia: Zapodidae)

Alexander ČANÁDY

Ústav biologických a ekologických vied, Katedra zoológie, Prírodovedecká fakulta UPJŠ, Šrobárova 2, SK-041 54 Košice; alexander.canady@upjs.sk, alexander.canady@gmail.com

došlo 27. 2. 2016

Abstract. The paper presents data on *Sicista betulina* available in the collection of the Šariš Museum Bardejov. Three specimens of *S. betulina* were collected by Tibor WEISZ in the Lubochnianska dolina Valley, Veľka Fatra Mts., in 1982. An existence of a fourth specimen is indicated in the card index of the museum. It represents the first record of *S. betulina* from the Čergov Mts., north-eastern Slovakia. This individual is an adult male caught by F. MÉSZÁROS and T. WEISZ at Hertník (1057 m a. s. l.) on 12 June 1982.

Key words. Northern birch mouse, first record, Čergov Mts., Slovakia, Tibor WEISZ.

Myšovka horská, *Sicista betulina* (Pallas, 1779), patrí medzi drobné hlodavce z čeľade Dipodidae a je palearktickým boreomontánnym druhom, obýva lesné, lesostepné a horské biotopy Eurázie (MITCHELL-JONES et al. 1999). Výskyt na Slovensku bol sumarizovaný viacerými autormi (napr. ZEJDA 1970, DUDICH et al. 1981, MOŠANSKÝ 1989, STANKO & MOŠANSKÝ 1999, MOŠANSKÝ et al. 2000, MIKLÓS et al. 2006, KOCIAN et al. 2012) a bol doložený v 82 kvadrátoch databázy fauny Slovenska čo predstavuje približne 19,2 % rozlohy Slovenska. Napriek tomu, väčšina faunistických údajov pochádza z vývržkov sov a dravcov, alebo z ojedinelých odchytov do pascí, preto aj vedomosti o ekológii druhu sú stále nedostatočné.

V predkladanej správe sú uvedené údaje štyroch jedincov myšovky horskej v zbierkach Šarišského múzea v Bardejove (obr. 1). Tri jedince sú bez pohlavnej klasifikácie a podrobnejších mier a ich kožkové preparáty (balgy) sú deponované pod evidenčnými číslami (18478, 18479, 18480). U jedinca 18478 nie sú známe lokálne údaje, ostatné dva jedince pochádzajú z lokality k.ú. Lubochňa – Lubochnianska dolina, z Fatransko-tatranskej oblasti Slovenska. Myšovky boli získané kurátorom Prírodovedného oddelenia múzea, Tiborom WEISZOM (pozri PANIGAJ 2015, HROMADA 2015) a preparované Stanislavom TREŇČANOM v roku 1982. Treba podotknúť, že o výskyte uvedených jedincov v zbierkach Šarišského múzea v Bardejove sa už vo svojej sumarizačnej práci v krátkosti zmieňujú KOCIAN et al. (2012), ktorí ich uvádzajú medzi nepublikovanými údajmi. Krátka zmienka o troch jedincoch je aj v práci HROMADA et al. (2015). Protokolové štítky a záznamy obsahujú okrem evidenčných čísel bardejovského múzea aj bližšie údaje o pôvode. Na základe vyššie spomenutých údajov, štúdiom literatúry (DUDICH et al. 1981, 1987) ako aj osobnou konzultáciou (DUDICH in litt.) bolo zistené, že dve jedince pochádzajú z odchytov do zemných

Obr. 1. Jedince myšovky horskej (*Sicista betulina*) v zbierkach Šarišského múzea v Bardejove – chrbtová (vľavo) a brušná (vpravo) strana.

Fig. 1. *Sicista betulina* individuals in the collection of the Šariš Museum Bardejov (Slovakia) – dorsal (left) and ventral (right) views.

pascí v období máj–august 1980 (leg. J. KLEINERT). O treťom jedincovi, bez lokálneho určenia sa to dá tiež predpokladať, pretože bol získaný WEISZOM z rovnakého zdroja, tj. od A. DUDICHA. Napriek tomu, že biometrické údaje nie sú k dispozícii, uvedené jedince predstavujú významné doklady.

O štvrtom jedincovi, ktorého preparát nebol zatiaľ nájdený v zbierkach múzea a nebol ani uvedený v prehľade cicavcov múzea (HROMADA et al. 2015) ma upozornil A. DUDICH (in litt.). Ide o významný údaj o prvom doklade tohto druhu z územia Čergova, kde bol jedinec odchytený do rúk Dr. F. MĚSZÁROSOVOM a PhMr. T. WEISZOM (ŠTOLLMANN 1984, DOSTÁL & PALÁŠTHY 1987). Napriek tomu, že dokladový preparát nebol nájdený, v protokolových záznamoch sú o ňom údaje: dospelý samec, č. 62/82, odchytený 12. 6. 1982 nad Hertníkom (hrebeň Čergova, 1057 m n. m.), hmotnosť 8,95 g, dĺžka tela 67,0 mm, dĺžka chvosta 97,8 mm, dĺžka chodidla 16,0 mm, dĺžka ušnice 13,4 mm. Zaujímavé je aj to, že v priložených denníkových záznamoch sa nenachádza žiaden údaj o preparáte ani o preparátorovi. To je dôležitý fakt, vzhľadom na precíznosť evidencie Tibora WEISZA. V súčasnej dobe existenciu prvého dokladu z územia Čergova nevieme potvrdiť a môžeme sa len predbežne domnievať, že jedinec aj keď nebol vypreparovaný na suchý preparát mohol byť fixovaný v tekutine (liehu/formalíne) a je predpoklad, že sa nachádza sa v zbierkach Šarišského múzea v Bardejove.

P o d ě a k o v a n í e

Moje srdečné poďakovanie patrí A. DUDICHOVI za konštruktívne pripomienky k rukopisu ako aj pomoci pri objasňovaní pôvodu dokladových jedincov. Rovnako moje poďakovanie patrí T. JÁSZAYOVI za prístup a poskytnutie údajov zo zbierok Šarišského múzea v Bardejove a G. CSORBOVI za Maďarského prírodovedného múzea v Budapešti za poskytnutie dôležitých informácií.

REFERENCES

DOSTÁL L. & PALÁŠTHY J., 1987: Biosystémy. Pp.: 25–74. In: PALÁŠTHY J., DOSTÁL L. & CIBULKOVÁ L. (eds.): *Príroda okresu Prešov a jej ochrana*. Východoslovenské vydavateľstvo, Košice, 165 pp.

- DUDICH A., KOVÁČIK J., ŠTOLLMANN A. & OBUCH J., 1981: Ďalšie poznatky o rozšírení *Sicista betulina* Pallas 1779 a *Pitymys tatricus* Kratochvíl, 1952 (Mammalia, Rodentia) v Západných Tatrách. *Biológia, Bratislava*, **36**: 659–668.
- DUDICH A., KLEINERT J. & ŠTOLLMANN A., 1987: Výskyt drobných cicavcov vo vzorkách získaných zemnými lapákmi. *Lynx, n. s.*, **23**: 43–50.
- HROMADA M., 2015: Tibor Weisz – zberateľ a ornitológ. *Folia Oecologica, Acta Universitatis Presoviensis*, **7**: 55–67.
- HROMADA M., ČANÁDY A., MIKULA P., PETERSON A. T. & TRYJANOWSKI P., 2015: Old natural history collections for new millennium – birds and mammals in the collection of PhMr. Tibor Weisz in Sarisske Museum Bardejov, Slovakia. *Folia Oecologica, Acta Universitatis Presoviensis*, **7**: 115–141.
- KOČIAN Ľ., KOČIANOVÁ-ADAMCOVÁ M. & MIKLÓS P., 2006: Myšovka horská – *Sicista betulina*. Pp.: 85–90. In: KRISTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.): *Cicavce Slovenska: rozšírenie, bionómia a ochrana*. Veda, Bratislava, 712 pp.
- MIKLÓS P., KOČIAN Ľ. & KOČIANOVÁ-ADAMCOVÁ M., 2012: *Sicista betulina* v subalpínskom stupni Západných a Belianskych Tatier. *Folia Faunistica Slovaca*, **11**(3): 11–14.
- MITCHELL-JONES A. J., AMORI G., BOGDANOWICZ W., KRYŠTUFEK B., REIJNDERS P. J. H., SPITZENBERGER F., STUBBE M., THISSEN J. B. M., VOHRALÍK V. & ZIMA J., 1999: *Atlas of European Mammals*. Academic Press, London, 496 pp.
- MOŠANSKÝ A., 1989: Neznáme a predsa ohrozené. Pp.: 92–100. In: SLÁDEK J., DANKO Š., DAROLA J., HELL P., MOŠANSKÝ A., RANDUŠKA P., SALAJ J., ŠTOLLMANN A. & VOŠKÁR J. (eds.): *Aby prežili rok 2000*. Vydavateľstvo Osveta, Bratislava, 168 pp.
- MOŠANSKÝ L., STANKO M. & FRIČOVÁ J., 2000: Doterajšie poznatky z využitia zemných pascí pri teriologických výskumoch na východnom Slovensku. *Lynx, n. s.*, **31**: 69–79.
- PANIGAJ Ľ., 2015: Storočnica narodenia PhMr. Tibora Weisza (1914 v Bardejove – 1983 v Bardejove). *Folia Oecologica, Acta Universitatis Presoviensis*, **7**: 44–54.
- STANKO M. & MOŠANSKÝ L., 1999: Poznatky o rozšírení myšovky horskej (*Sicista betulina*) na východnom Slovensku v období rokov 1981–1999. *Lynx, n. s.*, **30**: 101–111.
- ŠTOLLMANN A., 1984: Terrestrial mammals in the Čergov Mountains (Western Carpathians, Czechoslovakia). *Miscellanea Zoologica Hungarica*, **2**: 13–14.
- ZEJDA J., 1970: Die heitige Kenntnisse über die Verbreitung der Birkenmaus (*Sicista betulina* Pall. 1779, Zapodidae, Rodentia, Mammalia) in Mitteleuropa. *Zoologické Listy*, **19**: 235–246.